

Aan

Gezagsdriehoek

Datum

28 april 2025

Opgesteld door

5.1.2e

Onderwerp

Maatschappelijke weerbaarheid

Inleiding

Tijdens de vergadering van de gezagsdriehoek op 16 januari 2025 is de wens uitgesproken om te verkennen wat ieders rol is tijdens een cyberaanval of langdurige stroomuitval, en of daarvoor scenario's kunnen worden opgesteld en uitgewisseld. Deze behoefte raakt aan het bredere vraagstuk van maatschappelijke weerbaarheid, dat ook landelijk steeds meer aandacht krijgt. In december 2024 ontvingen alle burgemeesters een brief van het ministerie waarin zij werden opgeroepen om actief bij te dragen aan het vergroten van de weerbaarheid van Nederland. In 2025 wordt een vervolgbrief met concrete beleidsinzet van het kabinet verwacht.

Vanuit de gemeente verkennen we momenteel – op verschillende tafels – hoe we hier invulling aan kunnen geven. Daarbij maken we onderscheid tussen drie sporen:

1. Weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie.
2. Samenwerking binnen de lokale driehoek.
3. Weerbaarheid van de samenleving/burgers.

Voor de driehoek ligt de focus primair op spoor 2: Samenwerking binnen de lokale driehoek. De andere sporen worden hier kort toegelicht ter informatie.

Advies

1. In te stemmen met het deelnemen van de gezagsdriehoek aan een cyberoefening om zo spoor 2 te verkennen.
2. In te stemmen met het uitwerken van scenario's voor de gezagsdriehoek op basis van de cyberoefening.

Drie sporen van weerbaarheid

Spoor 1 – Weerbaarheid gemeentelijke organisatie

Om de weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie te versterken, bereiden we ons voor op de aankomende Cyberbeveiligingswet (Cbw) en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke), die naar verwachting in Q3 2025 in werking treden. De gemeente Nijmegen voldoet, mede door het bestaande Informatiebeveiligingsbeleid, al grotendeels aan de verwachte eisen van de Cbw. Vervolgstappen om voor te bereiden op de komende wetgeving zijn:

- Het maken van een risicobeoordeling van de dreigingen die de dienstverlening van onze organisatie kunnen verstoren;
- Mogelijke maatregelen te nemen die onze organisatie (beter) beschermen tegen deze risico's;

- Voor procedures te zorgen die onze organisatie in staat stellen om incidenten die bedrijfsprocessen (kunnen) verstoren te detecteren, monitoren, op te lossen en te melden.

Daarnaast gaan we werken met de gesprekstool maatschappelijke weerbaarheid die vanuit de Veiligheidsregio beschikbaar is gesteld. Deze tool helpt om kwetsbaarheden en risico's binnen de organisatie te bespreken en te analyseren aan de hand van realistische scenario's.

Spoor 2 – Samenwerking binnen de lokale driehoek

Om de samenwerking binnen de lokale driehoek te versterken in het licht van maatschappelijke weerbaarheid, stellen we voor om scenario's te ontwikkelen waarin de rolverdeling tussen burgemeester, politie en OM wordt verkend bij crises als een cyberaanval of langdurige stroomuitval.

Een passende methodiek hiervoor is de Cyberoefendriehoek, ontwikkeld door de VNG en het OM. Deze oefening richt zich op het handelingsperspectief van de lokale driehoek bij een casus rond cybercrime en online aangejaagde ordeverstoring. Deelname aan zo'n oefening biedt ruimte om rollen, verantwoordelijkheden en communicatie onderling te verkennen en te versterken.

Op basis van de bevindingen uit de cyberdriehoek kan het helpend zijn om een aantal scenario's uit te werken waarbij de gezagsdriehoek aan zet is. Binnen de andere sporen ligt het initiatief bij de gemeente zelf of bij de landelijke partners, maar voor de driehoek is er een eigen rol weggelegd tijdens een cybercrisis of in geval van een aanval op de weerbare samenleving. Deze scenario's kunnen worden uitgewerkt met daarin een helder overzicht van ieders rollen en verantwoordelijkheden.

Spoor 3 – Weerbaarheid samenleving

De verantwoordelijkheid voor het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid ligt in belangrijke mate bij het Rijk en de Veiligheidsregio's. De gemeente Nijmegen heeft in haar zienswijze op de Kaderbrief 2026 aangegeven dat dit een prioriteit is en doet een beroep op de Veiligheidsregio om dit onderwerp in haar beleidsontwikkeling mee te nemen.

Er lopen diverse landelijke en regionale trajecten, onder meer gericht op:

- Het definiëren van een gezamenlijk basisniveau van weerbaarheid;
- Het verkennen van zogeheten 'resilience points' voor burgers;
- Het verbeteren van het zicht op kwetsbare doelgroepen en locaties.

Vervolg

Voor de korte termijn ligt de focus op spoor 2 – de samenwerking binnen de driehoek. In dat kader verkennen we:

- Mogelijke scenario's voor lokale crisissituaties waarbij de driehoek een rol speelt;
- Deelname aan de Cyberoefendriehoek;
- En op termijn mogelijke aanvullende samenwerkingsvormen of structurele afspraken.

Indien de driehoek instemt, starten wij met de voorbereiding van een oefenvoorstel inclusief een concreet scenario en planning.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1